

FOKUS: HVA BETYR STATSLEDERES PERSONLIGE LEDERSTIL?

Theresa May: En uinspirerende leder i en uriaspost

Adrian Rogstad

London School of Economics

Sammendrag

Er Theresa May en slu strateg eller en overforfremmet mellomleder? Derom strides de lærde. Dette bidraget framhever tre aspekter av Mays personlighet og lederstil som direkte eller indirekte har hatt innvirkning på britisk utenriks­politikk i hennes statsministerperiode: sosial stivhet, egenrådig holdning til politik­kutforming og tilsynelatende sterk tro på egen rettskaffenhet. Fokuset er på de altoverskyggende Brexit-forhandlingene, men også på innenriksforhold som har innvirket på utenriks­politikk, for eksempel parlamentsvalget i juni 2017. Konklusjonen er agnostisk: May innehar en uriaspost av de sjeldne og har i motsetning til sine (mannlige) rivaler tatt ansvar – samtidig er hennes uinspirerende personlighet og kompromissløse lederstil neppe til hjelp i situasjonen hun befinner seg i, hvor mye av utfallet avhenger av andre ledes godvilje.

Nøkkelord: Storbritannia · Brexit · Theresa May

Introduksjon

Storbritannias statsminister Theresa May er sannsynligvis den av statslederne i denne spalten hvis handlingsrom i størst grad er begrenset av politiske omstendigheter. Da hun overtok som statsminister og leder for De konservative etter David Cameron i juli 2016, arvet hun et land og et parti som begge var dypt splittet. I folkeavstemningen om Storbritannias medlemskap i EU hadde nettopp 51,9% stemt for utmeldelse etter en opprivende valgkamp. I både Skottland (der 44,7% hadde støttet uavhengighet fra Storbritannia i en folkeavstemning to år tidligere) og Nord-Irland var

*Kontaktinformasjon: Adrian Rogstad, e-post: a.m.rogstad@lse.ac.uk

©2018 Adrian Rogstad. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially, provided the original work is properly cited and states its license.

Citation: Adrian Rogstad (2018). Theresa May: En uinspirerende leder i en uriaspost, 76: 279–289. <http://dx.doi.org/10.23865/intpol.v76.1428>

det flertall for fortsatt EU-medlemskap. Innad i den konservative regjeringen hersket åpen konflikt både mellom EU-tilhengere og -motstandere og innbyrdes blant enkelte motstandere. Cameron hadde gamblet med Storbritannias fremtid og trakk seg heller enn å ta ansvar for konsekvensene. Innenriksminister May hadde støttet regjeringens pro-EU-linje, men forholdt seg taus i valgkampen og seilte opp som en tilsynelatende trygg lederkandidat – et «safe pair of hands» (Coulson 2016) – til sammenligning med rivaler som Boris Johnson, Michael Gove og Andrea Leadsom. Da disse falt fra én etter én ble May statsminister ved akklamasjon. Hun fikk dermed den utaknemlige oppgaven å lede Storbritannia ut av EU etter 43 års medlemskap – en uhyre kompleks diplomatisk, juridisk og politisk prosess. Samtidig måtte hun holde både landet og partiet samlet (to ikke nødvendigvis kompatible mål) og navigere en stadig mer uforutsigbar internasjonal arena, spesielt etter valget av Donald Trump som amerikansk president.

May har møtt disse enorme utfordringene med en særegen og egenrådlig lederstil formet over to tiår i topp-politikken. 62-åringen var aktiv i lokalpolitikk fra 1980-tallet og ble valgt som parlamentsrepresentant for Maidenhead (en trygg konservativ valgkrets, etter to mislykkede forsøk i andre kretser i 1992 og 1994) for første gang i 1997. Hun tilbrakte de neste 13 årene i opposisjon i en rekke «skyggeminister»-roller og som partiets første kvinnelige partisekretær i 2002–03, før hun ble innenriksminister i Camerons koalisjonsregjering 2010–15 og flertallsregjering 2015–16. Hun markerte seg som en sterkt kontrollerende leder som sjelden delegerte, støttet seg på et lite og tett knyttet team, var knallhard i interne regjeringsforhandlinger og -konflikter og en pådriver for en streng innvandrings- og anti-terrorismpolitikk. Mays kjønn, høyere alder og middelklassebakgrunn – hun er prestedatter med offentlig skolegang fra en selektiv «grammar school» og geografiutdannelse fra St Hugh's College, Oxford (heller enn et av de mer prestisjetunge eldre collegene) – gjorde henne til en «outsider» i toppen av Camerons mannsdominerte, relativt unge og overklassetunge partiledelse og regjeringer. Da hun ble statsminister rensket hun ut sin forgjengers privatskoleutdannede allierte til fordel for politikere med bakgrunner mer like hennes egen (Toynbee 2016). Politisk fokuserte hun (om enn mest på retorisk plan) mer eksplisitt på behovet for å bruke regjeringsmakt til å hjelpe de svakerestilte i samfunnet (May 2016a). Sammen med en tolkning av folkeavstemningsresultatet som en avvisning av globalisering – se kritikken av såkalte «verdensborgere» som «citizens of nowhere» i landsmøtetalen i oktober 2016 (May 2016b) – markerte dette et skille fra Camerons frihandelsentusiastiske styre og var tilsynelatende et forsøk på å framstille seg selv som mer i kontakt med den brede befolkningen. Dette har satt May i en kinkig posisjon internasjonalt: De fremmedfiendtlige undertonene i retorikken henger dårlig sammen med den uttalte åpenheten overfor verden, og den restriktive innvandringspolitikken hun har vært pådriver for i flere år har skadet relasjoner med potensielle handelspartnere, særlig Commonwealth-landene etter «Windrush»-skandalen om urettmessig deportering av første- og annengenerasjons innvandrere fra disse landene våren 2018 (*Politico* 2018).

Mays privatliv var nesten fullstendig ukjent før hun ble statsminister – hun hadde skydd rampelyset og kontakt med journalister (Coulson 2016). Etter mer enn to år i mediernes søkelys har det dannet seg et bilde av henne som en traust person (kritikere vil si kjedelig). Hun er enebarn (foreldrene døde med kort mellomrom da hun var i 20-årene), personlig kristen, tidligere finansrådgiver, gift siden 1980 med finansmannen Phillip (ingen barn), glad i matlaging og mote, diabetiker, og det mest rampete hun noensinne har gjort er i følge henne selv å løpe gjennom en hveteåker som barn. Denne «no nonsense»-personligheten henger tett sammen med lederstilen hennes, på godt og vondt. Hun er synlig ubekvem i sosiale situasjoner og virker sterkt robotisk i offentlige opptredener, med begrenset evne til improvisering og avvik fra manus (den satiriske spaltisten John Crace i *The Guardian* har gitt henne kallenavnet «Maybot»). I tillegg har hun en egenrådige, nesten autoritær holdning til politikkutforming og en tilsynelatende sterk overbevisning om egen rettskaffenhet. Hun foretrekker å ta beslutninger alene eller i små grupper for så å presentere disse som *fait accomplis* og virker nesten fornærmet når hennes integritet og avgjørelser trekkes i tvil. Under belyses de direkte og indirekte konsekvensene av disse personlighets- og lederstiltrekkene for Storbritannias internasjonale relasjoner under May, med hovedfokus på de altoverskyggende Brexit-forhandlingene.

Før analysen fortsetter, er det viktig å understreke de ekstra utfordringene May står overfor som kvinnelig statsleder, den eneste blant Sikkerhetsrådets fem permanente medlemmer. I deres feministisk-inspirerte analyse av Brexit refererer Aida Hozic og Jacqui True til det såkalte «glassklippe»-fenomenet: Kvinner når ofte lederposisjoner i usikre tider, ofte etter en såkalt «skandale» forårsaket av uansvarlige og/eller inkompetente menn (2017: 276–277). Mays tilfelle er et kroneksempel – hendelsesforløpet som ledet til EU-folkeavstemningen var nært knyttet til rivaliseringen mellom menn som Cameron og Johnson, med røtter helt tilbake til skoledagene på Eton. I motsetning til disse to har May tatt ansvar som leder, enten på grunn av pliktfølelse eller maktbegjær, og de fleste av hennes nærmeste rivaler ville neppe ha håndtert den vanskelige situasjonen stort bedre.

Mellommenneskelige forhold: En stiv framtoning

Tross mange IP-teoriens fokus på strukturelle faktorer finnes det også forskning på betydningen av mellommenneskelige relasjoner i internasjonal politikk. Marcus Holmes har for eksempel satt fokus på hvordan statsledere og diplomater selv legger stor vekt på samtaler ansikt til ansikt og hvordan evne til å speile andre og utvise empati kan være en viktig faktor for diplomatisk suksess (Holmes 2013, 2018). Dette er en teoretisk tilnærming til noe intuitivt innlysende: I diplomatisk utfordrende situasjoner kan personlige forhold ha stor betydning.

Brexit er nettopp en slik diplomatisk utfordrende situasjon. Den britiske regjeringen må forholde seg både til EU-kommisjonens forhandlingsteam og de 27 andre medlemslandene som må godkjenne en avtale. Hvert av disse har egne interesser

som vil kunne påvirke forhandlingenes utfall. I tillegg må britene forsøke å kompensere for det politiske og økonomiske tapet de utsetter seg selv for i Europa ved å strekke ut en hånd til resten av verden. Tilliten til britene internasjonalt er også langt nede, særlig i Brussel, etter en valgkamp fra EU-motstanderne som spilte sterkt på fremmedfrykt og hadde et lemfeldig forhold til sannheten. For May personlig er situasjonen enda mer komplisert grunnet hennes relativt svake stilling i eget parti og parlament, særlig etter parlamentsvalget i juni 2017 der De konservative tross økt oppslutning mistet sitt flertall i Underhuset etter å ha vært mer enn 20 prosentpoeng foran opposisjonspartiet Labour på meningsmålingene da May utlyste valget. Hun trenger således støtte både hjemmefra i forhandlingene med EU og fra EU i forhandlingene hjemme.

Én måte å overkomme disse utfordringene på ville være en sjarmoffensiv på alle fronter, med møysommelig diplomatisk tillitsbygging overfor viktige motparter. Men sjarmoffensiver og personlig diplomati er ikke Mays sterke sider. Valgkampen til parlamentsvalget viste tydelig hvor ukomfortabel hun er med de mellommenneskelige aspektene av politisk arbeid. De få gangene hun var ute blant velgere eller stilte opp til intervjuer i media, var hun synlig utilpass og besvarte kritiske spørsmål om partiets program og resultater i regjering med intetsigende slagord og fornektelser – fra «strong and stable» til «nothing has changed» (se Crace 2017: 111–169 for et satirisk, men realistisk sammendrag). Kontrasten til Labour-leder Jeremy Corbyn, en livslang aktivist og retoriker, var slående. Mays personlige oppslutning sank som en stein, og hun gikk fra å bli sett som et trumfkort til et meget svakt kort i valgkampen.¹ Kort tid etter ble hennes tilsynelatende mangel på varme igjen belyst etter brannen i boligblokken Grenfell Tower i London. Mens Corbyn møtte pårørende direkte på stedet, møtte May kun brann- og redningsmannskapet, noe hun senere sa hun angret (May 2018).

Disse personlighetstrekkene har vært tydelige også i diplomatiske sammenhenger. EU-ledere har undret seg over at May har holdt seg til formelle forhandlingsposisjoner og «soundbites» selv i uformelle samtaler (Behr 2018). Kroneksempelen kom i september 2018 da hun under en uformell middag med EU-statsledere i Salzburg brukte den korte tiden hun hadde tildelt til å snakke om Brexit, på blant annet å lese høyt fra en kronikk hun hadde skrevet i *Die Zeit* om sin såkalte «Chequers»-plan, som EU allerede hadde avvist. Kritikken fra oppgitte EU-ledere i etterkant ble kalt en «ydmykelse» i den britiske pressen (Kuenssberg 2018). Situasjonen er ytterligere vanskeliggjort av EU-lederes irritasjon over britenes forhandlingstaktikk og uttalelser generelt, inkludert useriøse og/eller fornærmende uttalelser fra sentrale figurer som tidligere «Brexitminister» David Davis (*The Guardian* 2017a), miljøminister Gove (*BBC News* 2018b), utenriksminister Jeremy Hunt (*BBC News* 2018c) og, sist men ikke minst, sistnevntes forgjenger Johnson. May har ikke vist synlig evne til å forbedre

---

¹ Se for eksempel YouGovs målinger på https://yougov.co.uk/opi/browse/Theresa_May.

tilliten mellom partene. Tvert imot har hennes egen retorikk og beslutninger gjort ting verre, fra hennes sterkt EU-kritiske tale til De konservatives partikonferanse i 2016 og mantraet «no deal is better than a bad deal» via valgutlysningen i 2017 (som tok tid og fokus vekk fra Brexit-forhandlingene kun uker etter at May selv hadde aktivert utmeldingsprosessen) til hennes «kompromissløse» tone (i følge Donald Tusk) i Salzburg (Heffer 2018).

Det er usikkert nøyaktig hvor utslagsgivende Mays stivhet er. Karisma er ikke noe universalmiddel for suksess, noe Mays glattere forgjenger Cameron fikk erfare da han selv forsøkte å forhandle med EU. Men når man befinner seg i en situasjon som Mays, ville evner til å bygge tillit for å oppnå støtte fra viktige motparter unektelig være en fordel.

En egenrådig holdning til politikkutforming og -utførelse

Sentrale aspekter ved Mays lederstil inkluderer hennes preferanse for å arbeide med et lite, tett sammensveiset team og ta beslutninger alene, noe som også gir seg utslag i en motvilje mot bred diskusjon av politikkutforming. Selv framhever hun det positive ved å «få jobben gjort» (se f.eks. May 2017). Men stilen har ført til både direkte og indirekte komplikasjoner for hennes statsministerkarriere og Brexit-forhandlingene.

Ulempene med å støtte seg på små sirkler av lojale rådgivere har vist seg både i forbindelse med 2017-valget og Brexit-forhandlingene. Da May ble statsminister, ansatte hun to av sine assistenter fra innenriksdepartementet, Fiona Hill og Nick Timothy, som rådgivere. Disse «portvaktene» var dårlig likt av andre regjeringsmedlemmer og konservative parlamentarikere. Begge spilte etter sigende en viktig rolle i Mays avgjørelse om å utlyse valget (en beslutning hun angivelig tok alene under en vandretur med mannen Phillip i Wales), og Timothy bidro sterkt til et forhastet partiprogram som ikke var gjenstand for vanlige diskusjoner og «testing» i partiet og fikk særdeles dårlig medfart av media. Etter valgresultatet sparket May tospannet for å redde seg selv (*BBC News* 2017b). Men skaden for hennes posisjon var allerede skjedd, og praksisen med å kun forfremme lojale medarbeidere har fortsatt (Balls 2018). Et lignende eksempel er den etter hvert store innflytelsen til Mays personlige Europarådgiver, embetsmannen Oliver «Olly» Robbins, som i praksis har seilt opp som hovedutformer av regjeringens Brexit-politikk og hovedforhandler med EU på bekostning av det særopprettede Department for Exiting the European Union (DExEU) og «Brexitminister» Davis og hans etterfølger Dominic Raab (Kuenssberg 2018; Parker & Barker 2018). May har støttet dette ved å flytte først Robbins selv fra DExEU til statsministerens kontor i september 2017, og så hovedansvaret for forhandlingene samme vei i juli 2018 (*BBC News* 2018a). Dette har ført til stor frustrasjon blant EU-motstanderne i De konservative, som har anklaget May og Robbins for å kuppe forhandlingene.

Et eksempel på tendensen til hemmelighold og motstand mot offentlig debatt er mengden tid og ressurser Mays regjering brukte på å motarbeide parlamentets

forsøk på å få innflytelse og innsyn over Brexit-prosessen. Sommeren 2016 anla privatpersonen Gina Miller sak for å få fastslått at parlamentet og ikke regjeringen var rette instans for å aktivere utmeldingsprosessen og stemme over den endelige avtalen. Regjeringen tok saken til høyesterett og tapte (*BBC News* 2017a). May og hennes ministre nektet også gjentatte ganger å orientere parlamentet om detaljerte planer for forhandlingsprosessen, med henvisning til viktigheten av hemmelighold for at EU ikke skulle vite for mye om Storbritannias forhandlingsposisjon. EU-forhandlerne påpekte at uten å vite hva britene faktisk ville, var det umulig å forhandle, og kritikere i media, næringslivet og politikken spekulerte lenge i om May og hennes regjering overhodet hadde en plan (se f.eks. McClean & Barker 2017; Keegan 2018).

Da May i juli 2018 til slutt lanserte sin «Chequers»-plan som på papiret ville gi Storbritannia et forhold til EU et sted mellom Norges EØS-medlemskap og Canadas frihandelsavtale, ble det gjort på typisk May-vis: med hemmelighold og kompromissløs disiplin. Planen ble holdt hemmelig selv for flertallet av regjeringsmedlemmene inntil disse møttes på statsministerens landsted Chequers for å diskutere den. På forhånd fikk ministerne (både direkte og gjennom media) beskjed om at hvis de ikke støttet planen, kunne de gå av og ta drosje hjem (Hope 2018).

På kort sikt sørget denne konfronterende taktikken for at May fikk trumfet gjennom sin (og Robbins') plan med kun to ministeravganger. På lengre sikt møtte planen motbør fra nær sagt alle deler av det politiske spektrum i Storbritannia og ble avvist av EU som noe annet enn et steg i riktig retning, mens May utad behandlet den som et endelig forslag og krevde at EU (etter ydmykelsen i Salzburg) utviste «respekt» og kom med detaljerte motforslag (Heffer 2018). Retorikken falt på sin egen urimelighet, ettersom det hadde tatt May mer enn to år å legge fram en detaljert plan og EUs uenighet med flere av dens sentrale forslag var velkjent (Stone 2018).

«Nothing has changed»: Klokketro på egen integritet og et sterkt overlevelsesinstinkt

Et av Mays flaueste øyeblikk i 2017-valgkampen kom da De konservative endret et kontroversielt programpunkt om sosialhjelp etter at mediene hadde gitt det kallenavnet «demens-skatten» (*The Guardian* 2017c). Da hun ble spurt på en pressekonferanse om noe annet i partiprogrammet ville endres, svarte hun irritert: «Nothing has changed. Nothing has changed» (Rentoul 2017). At en politiker i en valgkamp benekter beskyldninger om vingling tross åpenbart bevis for det motsatte, er for så vidt ikke overraskende. Men Mays insistering illustrerer nok et trekk ved hennes personlige lederstil: en tilsynelatende klokketro på egen rettskaffenhet (og irritasjon hvis denne trekkes i tvil) samt et sterkt politisk overlevelsesinstinkt som gir seg utslag i til tider fornektende virkelighetsframstillinger og kortsiktige avgjørelser.

Dette har muliggjort også andre u-svinger i Mays korte statslederkarriere. Støtten til Brexit etter at hun hadde støttet EU-medlemskap kunne rettferdiggjøres med valgresultatet – folket hadde talt (skjønt enig var det ikke). Utlysningen av valg

etter at hun gjentatte ganger hadde avvist muligheten, var verre – hennes argument om at det var i nasjonal interesse for å styrke hennes hånd i Brexit-forhandlingene på grunn av motstand fra opposisjonen og Overhuset hang ikke på greip all den tid hun allerede hadde flertall og det var åpenbart at primærinteressen var å veksle inn De konservatives forsprang på meningsmålingene (*The Guardian* 2017b). Det sådde også tvil om Mays demokratiske instinkt (en opposisjon skal tross alt opponere) og var tonedøvt overfor halvdelene av befolkningen som hadde stemt for å bli i EU samt de som ikke var enig med Mays måte å gjennomføre prosessen på.

Men det var en «nothing has changed»-beslutning som ble tatt etter valget for å holde May ved makten som etter alle solemerker vil ha størst innflytelse på internasjonale relasjoner. De konservative var fortsatt største parti, men manglet ni seter for flertall i Underhuset. Offentlig opptrådte May som om ingenting hadde hendt, og for å sikre flertall (noe hun teknisk sett ikke trengte for å danne regjering) henvendte hun seg til det nord-irske demokratiske unionistpartiet (DUP), som gikk med på å støtte regjeringen med sine 10 stemmer i kabinett- og budsjettspørsmål mot en støtte på minst én milliard pund til Nord-Irland (*The Daily Telegraph* 2017).

Gitt at De konservative hadde gjennomført sviende offentlige kutt i sine sju år i regjering og i valgkampen hadde beskyldt Labour for å tro på et «magisk pengetre», var denne støtten grovt inkonsekvent. Men mer alvorlig var at den britiske regjeringen nå gjorde seg avhengig av en side i konflikten i Nord-Irland og dermed ytterligere vanskeliggjorde sin egen posisjon i Brexit-forhandlingene. Langfredagsavtalen fra 1998 som endte konflikten i regionen og etablerte et maktfordelingsprinsipp, har som premiss Storbritannias medlemskap i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (Mays tidligere *bête noire* som innenriksminister), og det er stor bekymring knyttet til Brexits mulige innvirkning på grensa mellom Nord-Irland og Irland. En gjenopprettelse av grense- og tollposter ville være en oppmuntring til fornyet konflikt (for mer om Brexit og Nord-Irland, se f.eks. Connelly 2017; Gormley-Heenan & Aughey 2017). For å unngå dette må i utgangspunktet enten Storbritannia som helhet eller Nord-Irland forbli i EUs tollunion. EU-motstanderne i De konservative er sterkt mot den første muligheten; den andre er bannlyst i DUP fordi det ville øke skillet mellom Nord-Irland og resten av kongeriket og (frykter partiet) dytte regionen i retning av tettere bånd til Irland. Dette er den vanskeligste problemstillingen i Brexit-forhandlingene, med flere kreative og mer eller mindre realistiske løsninger på bordet og lite rom for enighet (Araujo & Pasini 2018; O'Carroll 2018). I skrivende stund har de steile frontene rundt dette spørsmålet ført forhandlingene inn i en blindgate og forsinket ferdigstillelsen av en avtale om betingelsene for Storbritannias utmelding (*BBC News* 2018d).

Den i utgangspunktet ekstremt kompliserte situasjonen rundt Nord-Irland og Brexit har således blitt komplisert ytterligere som følge av Mays avgjørelser og personlighetstrekk – fra den katastrofale valgutlysningen og -kampen til «nothing has changed»-overlevelsesinstinkt som tilsynelatende overkjørte eventuelle bekymringer om å knytte seg nærmere til DUP. Men hun har i det minste forsøkt å finne et

kompromiss som unngår en «hard» grense mellom Irland og Nord-Irland og mulig fornyet konflikt i regionen, om enn et som prioriterer hennes eget mål om å stanse fri flyt av arbeidskraft høyest (Lis 2018). Dette står i klar motsetning til enkelte av hennes rivaler i eget parti, for eksempel Johnson og lederen for EU-motstandergruppen «European Research Group» Jacob Rees-Mogg, som har bagatellisert problemet.

Konklusjon

Theresa May er ingen markant leder. Hun er ingen stor taler eller forenende personlighet, og hun mangler tilsynelatende karisma, varme og fleksibilitet – ingen store fordeler i det diplomatiske marerittscenariet hun befinner seg. Det store spørsmålet ettertiden vil vurdere henne opp mot, er hvordan hun til slutt manøvrerer Storbritannia ut av EU. Det er både rettferdig og urettferdig – kritikere vil si at hennes politiske manøvrering før og etter folkeavstemningen gjør at det er som fortjent, men Brexit er også en såpass komplisert prosess at en enkelt persons mulighet til å forme den er sterkt begrenset. Analysen over tilsier at hennes innvirkning på prosessen så langt har vært i verste fall negativ og i beste fall unødvendig kompliserende. En mer sjenerøs analyse ville kanskje si at hun spiller de elendige kortene hun har fått tildelt så noenlunde bra, og at hun over lengre tid har balansert på en knivsegg mot et kompromiss som leder til en «myk» Brexit (se f.eks. Martill 2018). Dette avhenger dog av at hun både kan få til en avtale med EU og få den godtatt av det britiske parlamentet, der det ikke finnes flertall for verken Chequers, en frihandelsavtale à la Canada, EØS-medlemskap à la Norge eller «no deal». Mays taktikk virker å være en høyrisikoversjon av det såkalte «kyllingspillet», der hun satser på at når det kommer til stykket, vil nok av hennes kritikere blant DUP-parlamentarikere, de mest innbitte EU-motstanderne og -tilhengerne i De konservative og sentrumsorienterte Labour-parlamentarikere, svelge sin stolthet og støtte den avtalen hun forhandler fram over muligheten for å forlate EU uten en avtale.

Skulle hun klare dette kunststykket, vil hun få en viss oppreisning og kanskje forlenge sitt politiske liv, enten det er på tross eller ved hjelp av hennes konfronterende stil. Det har ellers etter 2017-valgkampen vært en stille enighet i De konservative om at May ikke skal lede dem ved neste parlamentsvalg. Men potensielle utfordrere som Johnson og Rees-Mogg har så langt foretrukket å kritisere Mays politikk heller enn å utfordre henne direkte, et tegn på at ingen har støtte nok i parlamentsgruppen til å felle henne (kun 48 stemmer trengs for å trigge et mistillitsforslag, men 159 for å vinne det) og at ingen vil innta den uriasposten hun befinner seg i. Tross hennes lave popularitet viser meningsmålinger at den britiske befolkningen marginalt foretrekker May som statsminister framfor Corbyn, Johnson og andre potensielle utfordrere. Slik forblir hun ved makten etter å ha blitt avskrevet gjentatte ganger. Som hun selv ville si det: *Nothing has changed.*

Om forfatteren

Adrian Rogstad er PhD-kandidat i International Relations ved London School of Economics og redaktør for *Millennium: Journal of International Studies*, vol. 47. Han har mastergrad i Russian and East European Studies fra University of Oxford, og forsker på russisk-vestlige relasjoner samt forholdet mellom britisk identitet og utenrikspolitikk.

Litteraturliste

- Araujo, Billy Melo & Federico Lupo Pasini (2018) «Irish border backstop: many unanswered questions and considerable economic challenges». *LSE Brexit Blog* 05.06.2018. Tilgjengelig på <http://blogs.lse.ac.uk/brexit/2018/06/05/irish-border-backstop-many-unanswered-questions-and-considerable-economic-challenges/>. Lesedato 27.06.2018.
- Balls, Katy (2018) «It's time for Theresa May to do a Gareth Southgate and banish the egos from her cabinet». *INews.co.uk* 27.06.2018. Tilgjengelig på <https://inews.co.uk/opinion/columnists/theresa-may-cabinet-gareth-southgate/>. Lesedato 27.06.2018.
- BBC News* (2017a) «Brexit: Supreme Court says Parliament must give Article 50 go-ahead» 24.01.2017. Tilgjengelig på <https://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-38720320>. Lesedato 27.06.2018.
- BBC News* (2017b) «Nick Timothy and Fiona Hill quit No 10 after election criticism» 10.06.2017. Tilgjengelig på <https://www.bbc.co.uk/news/uk-40231107>. Lesedato 27.06.2018.
- BBC News* (2018a) «May takes control of Brexit negotiations» 24.07.2018. Tilgjengelig på <https://www.bbc.com/news/uk-politics-44941792>. Lesedato 15.10.2018.
- BBC News* (2018b) «Future PM 'could change EU relationship'» 16.09.2018. Tilgjengelig på <https://www.bbc.com/news/uk-politics-45541240>. Lesedato 08.10.2018.
- BBC News* (2018c) «Hunt 'must apologise' for EU-Soviet jibe» 02.10.2018. Tilgjengelig på <https://www.bbc.com/news/uk-politics-45712670>. Lesedato 08.10.2018.
- BBC News* (2018d) «Brexit talks hit 'real problem' over border» 15.10.2018. Tilgjengelig på <https://www.bbc.com/news/uk-politics-45859282>. Lesedato 15.10.2018.
- Behr, Rafael (2018) «As the Brexit shambles shows, May needs to learn how to do diplomacy» *The Guardian* 19.06.2018. Tilgjengelig på <http://www.theguardian.com/commentisfree/2018/jun/19/brexit-shambles-theresa-may-diplomacy-boris-johnson>. Lesedato 19.06.2018.
- Connelly, Tony (2017) *Brexit and Ireland: The Dangers, the Opportunities, and the Inside Story of the Irish Response*. Dublin: Penguin Ireland.
- Coulson, Andy (2016) «Theresa May, the safe pair of hands, versus Michael Gove, the wit of Westminster» *The Telegraph* 02.07.2016. Tilgjengelig på <https://www.telegraph.co.uk/news/2016/07/02/theresa-may-the-safe-pair-of-hands-versus-michael-gove-the-wit-o/>. Lesedato 05.10.2018.
- Crace, John (2017) *I, Maybot: The Rise and Fall*. London: Guardian Books and Faber & Faber.
- Gormley-Heenan, Cathy & Arthur Aughey (2017) «Northern Ireland and Brexit: Three effects on 'the border in the mind'», *British Journal of Politics and International Relations*, 19 (3): 497–511.
- Heffer, Greg (2018) «Theresa May branded 'uncompromising' by EU after demanding 'respect' from Brussels» 21.09.2018. Tilgjengelig på <https://news.sky.com/story/theresa-may-demands-eu-respects-uk-in-brexit-talks-11504194>. Lesedato 08.10.2018.
- Holmes, Marcus (2013) «The Force of Face-to-Face Diplomacy: Mirror Neurons and the Problem of Intentions», *International Organization*, 67 (4): 829–861.
- Holmes, Marcus (2018) *Face-to-Face Diplomacy: Social Neuroscience and International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hope, Christopher (2018) «No 10 warns taxis on standby for ministers who resign today over Brexit as May exerts authority». *The Telegraph* 06.07.2018. Tilgjengelig på <https://www.telegraph.co.uk/politics/2018/07/06/brexit-cabinet-ministers-quit-today-will-replaced-talented-new/>. Lesedato 15.10.2018.
- Hozíć, Aida and Jacqui True (2017) «Brexit as a scandal: gender and global trumpism», *Review of International Political Economy*, 24 (2): 270–287.

- Keegan, William (2018) «Now there is no plan for Brexit except obfuscation». *The Guardian* 17.06.2018. Tilgjengelig på <http://www.theguardian.com/business/2018/jun/17/brexit-no-plan-except-obfuscation-theresa-may>. Lesedato 27.06.2018.
- Kuenssberg, Laura (2018) «Embarrassing rebuff for PM in Salzburg». *BBC News* 21.09.2018. Tilgjengelig på <https://www.bbc.com/news/uk-politics-45597063>. Lesedato 10.10.2018.
- Lis, Jonathan (2018) «Theresa May faces her party as a desperate gambler in hope of a break». *The Guardian* 12.10.2018 October. Tilgjengelig på <https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/oct/12/theresa-may-party-desperate-gambler-brexit>. Lesedato 12.10.2018.
- Martill, Benjamin (2018) «Theresa May's Emerging Brexit Strategy». *Dahrendorf Forum: Debating Europe* 02.03.2018. Tilgjengelig på <http://www.dahrendorf-forum.eu/theresa-mays-emerging-brexit-strategy/>. Lesedato 05.06.2018.
- May, Theresa (2016a) «Britain after Brexit: A Vision of a Global Britain». Tilgjengelig på <http://press.conservatives.com/post/151239411635/prime-minister-britain-after-brexit-a-vision-of>. Lesedato 27.06.2018.
- May, Theresa (2016b) «Theresa May's conference speech in full». *The Telegraph* 05.10.2016. Tilgjengelig på <https://www.telegraph.co.uk/news/2016/10/05/theresa-mays-conference-speech-in-full/>. Lesedato 10.10.2018.
- May, Theresa (2017) «We are getting on with the job of Brexit, and we will not be derailed». *The Daily Telegraph* 16.12.2017. Tilgjengelig på <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/12/16/getting-job-brexit-will-not-derailed/>. Lesedato 27.06.2018
- May, Theresa (2018) «I made mistakes but now I'm going Green for Grenfell, writes Theresa May». *Evening Standard* 11.06.2018. Tilgjengelig på <https://www.standard.co.uk/comment/comment/i-made-mistakes-but-one-year-on-i-m-going-green-for-grenfell-writes-theresa-may-a3860046.html>. Lesedato 27.06.2018.
- McClean, Paul & Alex Barker (2017) «I can't negotiate with myself»: Michel Barnier puts pressure on UK». *Financial Times* 13.06.2018. Tilgjengelig på <https://www.ft.com/content/c9ee16d2-4f8a-11e7-bfb8-997009366969>. Lesedato 27.06.2018.
- O'Carroll, Lisa (2018) «Brexit and the Irish border question explained». *The Guardian* 19.09.2018. Tilgjengelig på <https://www.theguardian.com/uk-news/2018/sep/19/brexit-and-the-irish-border-question-explained>. Lesedato 08.10.2018.
- Parker, George & Alex Barker (2018) «Meet Britain's real Brexit broker». *Financial Times* 10.10.2018. Tilgjengelig på <https://www.ft.com/content/a7298efa-cc1c-11e8-b276-b9069bde0956>. Lesedato 14.10.2018.
- Politico (2018) «Immigration scandal takes shine off Commonwealth summit» 18.04.2018. Tilgjengelig på <https://www.politico.eu/article/windrush-caribbean-theresa-may-immigration-scandal-takes-shine-off-commonwealth-summit/>. Lesedato 27.06.2018.
- Rentoul, John (2017) «Theresa May says 'nothing has changed'. Oh yes it has». *The Independent* 22.05.2017. Tilgjengelig på <http://www.independent.co.uk/voices/theresa-may-dementia-tax-u-turn-nothing-has-changed-yes-it-has-made-bad-policy-worse-a7749451.html>. Lesedato 04.06.2018.
- Stone, Jon (2018) «All the times the EU has said 'no' to Theresa May's Brexit plan». Tilgjengelig på: <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/eu-brexit-theresa-may-plan-trade-deal-chequers-tusk-leaders-macron-a8548516.html>. Lesedato 08.10.2018.
- The Daily Telegraph* (2017) «Tory-DUP deal: The agreement in full» 26.06.2017. Tilgjengelig på <https://www.telegraph.co.uk/politics/0/tory-dup-deal-agreement-full/>. Lesedato 27.06.2018.
- The Guardian* (2017a) «David Davis scrambles to salvage EU relations after 'damaging trust'» 12.12.2017. Tilgjengelig på <http://www.theguardian.com/politics/2017/dec/12/david-davis-has-damaged-trust-in-the-uk-for-brexit-talks-says-verhofstadt>. Lesedato 04.06.2018.
- The Guardian* (2017b) «Theresa May calls for UK general election on 8 June» 18.04.2017. Tilgjengelig på <http://www.theguardian.com/politics/2017/apr/18/theresa-may-uk-general-election-8-june>. Lesedato 27.06.2018.
- The Guardian* (2017c) «Theresa May ditches manifesto plan with 'dementia tax' U-turn» 22.05.2017. Tilgjengelig på <http://www.theguardian.com/society/2017/may/22/theresa-may-u-turn-on-dementia-tax-cap-social-care-conservative-manifesto>. Lesedato 27.06.2018.
- Toynbee, Polly (2016) «May's regime change: a sulphurous hiss, and the Notting Hill set is gone». *The Guardian* 14.07.2016. Tilgjengelig på <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jul/14/may-regime-change-notting-hill-set-theresa-may>. Lesedato 05.10.2018.

Abstract in English

Is Theresa May a shrewd strategist or a middle manager promoted above her station? Opinions are split. This contribution highlights three aspects of May's personality and leadership style that directly or indirectly have affected British foreign policy in her time as prime minister: social awkwardness, a reticent and unforthcoming approach to policy making and a seemingly strong belief in her own righteousness. The focus is on the all-encompassing Brexit negotiations, but also domestic issues that have affected foreign policy are considered, for example the June 2017 parliamentary election. The conclusion is agnostic: May's job is a poisoned chalice if ever there was one, and unlike her (male) rivals she has at least taken on the responsibility of leadership – at the same time her uninspiring personality and uncompromising leadership style is unlikely to be of help in her situation, where much of the outcome depends on other leaders' goodwill.

Keywords: UK · Brexit · Theresa May